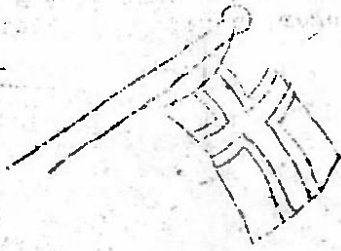

FRITT

LAND

Nr. 81 - 1. årg.

Onsdag, 4. oktober 1944.

AKTIVT OG PASSIVT.

Det arbeides aktivt på dagen. - Med fare for livet foretar aktive nordmenn sabotasjehandlingene over alt i landet. Alt blir gjort for å minske tyskernes krigspotential og for å svekke dem foran den avgjørende sluttkampen.

Det står ikke meget blist om det aktive arbeide - sabotasjen i Norge. På grunn av de lange avstander og dårlige kommunikasjoner er det vanskelig for folk å følge med, og helhetsinntrykket har lett for å tape seg når en enkelt tyskerbedrift i nærheten går i luften, eller en kjent arbeidsgiver blir funnet død.

Sabotasjen blir drevet systematisk mot målet, - å svekke tyskerne mest mulig foran sluttoppgjøret. - Jo svakere de er desto hurtigere blir de beseiret og jo mindre ødeleggelser kan de foranstalte. - Arbeids- og registreringskontorer blir sprengt, tyskernes bensin- og oljebeholdninger blir tømt og knottfabrikker brent. Krigsviktige fabrikker blir ødelagt.

Denne systematiske svekking av fiendens kraft og tilførsler blir utført av nordmenn med nesten utrolig dristighet og snarrådighet, og allikevel blir det over alt i første rekke tatt hensyn til gode landsmenns liv og formue - med egne liv som innsats. -

For tiden er næringslivet og industrien under sterkt påtrykk fra tyskernes og nazisternes side. De forlanger oppgaver over arbeidskraft, over maskiner og utstyr. De presser på for å få sine arbeider og reparasjoner utført. De trenger arbeidskraft og atter arbeidskraft til sine befestninger. De trenger hurtige og velutførte reparasjoner for å opprettholde og øke sine krefter. -

Hjemmefrontens parole i dag er klar og skal følges: Ingen må sende inn oppgaver over arbeidskraft uansett. Frivillig arbeid for tyskerne skal ikke forekomme. Påtvungne reparasjoner og arbeid for fienden må saboteres og sinkes. Alt teller - de som handler mot parolen styrker fiendens fotfeste i landet - uvegerlig klassifiserer de seg selv.

BESKJEFTIGELSESSPØRSMÅLET ETTER KRIGEN.

I et opprop som i disse dager er sendt ut til alle nasjonalsinnede arbeidsgivere heter det: "Et av de største og alvorligste problemer ved krigens opphør og i den følgende overgangstid, er beskjeftigelsesspørsmålet. Arbeidsløshet må unngås. Enhver må forstå at arbeidsløshet under de forhold som da vil foreligge, vil føre land og folk opp i en ødeleggende situasjon som en hver god nordmann må gjøre sitt ytterste for å

unngå."

Spørsmålet kan ikke løses av staten alene med ekstraordinære tiltak. Det private næringsliv sysselsetter den overveiende del av folkets arbeidskraft og det er avgjørende for spørsmålet i hvilken grad næringslivet greier å opprettholde beskjeftigelsen. Statstiltakene er heller ikke i noen vesentlig grad produktive, så selv om de i et krigstak kan sette en del av de i arbeid som ved krigsopphøret blir ledige ved anlegg, bygg og andre krigstiltak, er ikke dette ønskelig på langre sikt. Det er den private produksjon som skaper beskjeftigelse.

Regjeringen må derfor gjøre hva den kan for å skape en antiinfiende atmosfære for privatproduksjonen. Allerede nå er det gjort meget fra regjeringens side for å skaffe råvarer og produksjonsmidler så hurtig det lar seg gjøre. Men i overgangstiden vil det oppstå vanskeligheter som næringslivet og dets menn må være forberedt på å løse. Skal det kunne skje må en hver se samfunnsmessig og ikke egoistisk på oppgaven. De må være forberedt på å bære de ofre som følger med. De farer som oppstår er allikevel langt større for vårt næringsliv enn omkostningene og ofrene for å løse oppgaven.

Næringslivet må i tide treffe sine forberedelser så hver enkelt bedrift står mest mulig forberedt til å løse spørsmålet.

Det er vanskelig eller nesten ugjorlig, til det kunne innvendes, å legge planer og treffe forberedelser når det foreligger så mange ukjente faktorer. Det er riktig at det for manges vedkommende er vanskelig å legge langsiktige planer, men det er heller ikke nødvendig. Det som kreves og som en hver kan gjøre er å finne hvilke muligheter vedkommende har for i den første tid å opprettholde eller øke beskjeftigelsen, enten ved opprettholdelsen av produksjonen eller ved igangsettelse av nye arbeider under bedriften. Forholdene kan bli slik at det vil komme lignende bestemmelser som administrasjonsrådet fattet etter krigsutbruddet - at arbeidsforhold ikke kan oppgis av partene uten godkjennelse, og at bestemmelsene vil bli strengt håndhevet for å unngå kaos og ulykker.

En del av næringsene vil kunne fortsette sin virksomhet og produksjon - kanskje øke den. Noen vil måtte legge om sin bedrift og andre vil mangl råstoffer og lignende. - For alle kategorier krever beskjeftigelsesspørsmålet vel gjennomtante planer. Bedrifter og næringer i den stilling at de mangler råstoffer må planlegge den mest hensiktsmessige beskjeftigelse av folkene som gir størst nytte for vedkommende bedrift.

Dette blir den enkelte sak å finne ut, men det kan pekes på en rekke ting, selv om de kan være langsiktige, ombygninger, omlegninger, utvidelser, forsumte reparasjoner og ekstraordinært vedlikehold. De fleste har under krigen fått innskrenke reparasjoner og vedlikehold, og meget er blitt ødelagt. Her må det kunne skaffes sysselsetting. Forberedelsene innebærer også at man må tenke over hvilket utstyr og hvilke materialer man får bruk for, og prøve å samle disse. Planleggingen bør også holdes ajour slik at man med en gang etter krigen kan få full oversikt over hvor mange folk det er i beskjef-tigelse og hvor mange som trenges, og til hvilket arbeid.

Beskjef-tigelsesspørsmålet krever for å løses forståelse ikke bare fra arbeidsgivere og staten, men i like høy grad fra arbeidstakernes side. Konflikter må unngås og eventuelle interesse-motsetninger må løses av handledyktige folk med samfunnsmessig syn fra begge sider.

Fra hjemmefrontens ledelse er det sendt ut et opprop til bondene der det heter: Ernærings-situasjonen har stadig forverret seg for det store flertall av folket og er nå med mangel på poteter blitt kritisk. Det gjelder derfor at folkets potetforsyning sikres og det straks poteten tas opp. Sorg derfor for at alle anvisninger til det sivile forbruk blir omgående ekspedert. Jo raskere potetene kan komme fram til forbrukerne desto sikrere og bedre. Alle bør om mulig få det de har rett til. Sorg videre for betryggende lagring og sikkerhet for det kvantum dere skal ha til dekking av eget forbruk og til settepoteter. Gode frostfrie jordhuler som er høvelige ventilert er et godt, brukbart lagringssted. Potetavlingen er i år liten og derfor skal først og fremst det admini-nelike sivile forbruk og settepotetkvantumet dekkes og sikres.

Fra hjemmefrontledelsens bondegruppe er det sendt ut følgende opprop til bondene: Møder bekjemp svartebørsen, men hjelp der hvor dere kan og det trengs. Du vet godt at salg utenom rasjoneringen bare kan forsvares når dette skjer til de vanskeligststilte deler av be-folkningen som en ren hjelpeaksjon, og du vet godt hva du med rimelighet må ha for varene for å dekke produksjonskostningene. Tar du mer er du en forbryter som vi i den samlede bondestands interesse skal vite å ramme i sin tid. - -

Fra hjemmefrontens ledelse til knyttproducentene: Drivstoffsituasjonen for okkupasjonsmakten her i landet er nå ytterst prekær. Tilførselen av drivstoff utenfra stopper opp, og det tyske lager av bensin og olje innen landet er blitt sterkt minsket av de mange vellykkede sabotasjeaksjoner. I begynnelsen av denne måned rekvirerte okkupasjonsmakten 165.000 hl generatorknott og har ytterligere forlangt 650.000 hl. Levering til tyskerne må saboteres, samti-dig som det sørges for at transport for den

norske befolkning kan fortsette. Nystarting av fabrikker eller utvidelse av produksjonen er forbudt.

N Y K E T E N E T I R S D A G.

Vestfronten. Mandag morgen kl. 9 gikk 1. ameri-kanske arme, under general Hodge, til angrep mot Siegfriedlinjen NØ for Aachen. Etter et av krigens hittil kraftigste artilleri- og luftbom-bardementer oppvådde amerikanerne å trenge inn i festningsverkene hvor blodige kamper utkjem-pes. Tyskerne yter voldsom motstand, men ameri-kanerne rykker fram over en 10 km bred front i en dybde av 3 km, og har gått over elva Worm, avskåret jernbanelinjen Aachen - Geilenkirchen og står nå utenfor Merkateln halvveis mellom Aachen og Geilenkirchen, som ligger på jernbanen mellom Aachen og Düsseldorf. Lenger N kjemper andre avdelinger på tysk jord ved landsbyen Haverst. I Nederland utvider de allierte stadig sin kile fram til Nijmegen mot Ø og V. De alli-erte rykker fram S for Boscher hvor de møter kraftig tysk motstand, og de har inntatt byen Meijel, 12 km fra Maastricht. I Nord-Belgia har de allierte ny framgang V for Kanalen mellom Antwerpen og Turnhout. Kanadiske tropper har drev-et tyskerne ut av Herzem, en industriforstad til Antwerpen. På de alliertes høyre flanke har de allierte inntatt landsbyen Grewenachew ved Moselle. I Epinal-avsnittet har det vært lokal framgang; byen Ronger V for Belfort er befrikket. - Britiske mosquitobly angrep natt til tirsdag 51 tog største partiet i Tyskland i nær-heten av Ruhr og ved den nederlandske grense. Braunschweig og mål i Vest-Tyskland ble også angrepet. Over 1.000 amerikanske bombefly an-grep tirsdag mål i Nürnberg og Karlsruhe-området. - Hittil har amerikanerne kastet 1 million tonn bomber over Tyskland og Japan; nesten halvpar-ten er kastet siden felttoget i vest ble åpnet. 400 russere har i de siste 18 måneder kjempet mot tyskerne i Ardennene. De var fort til Tyskland på tvangsarbeide, men hadde snart i små avdelinger og senere sluttet seg sammen.

Østfronten. Varsjova er oppgitt etter 63 dagers heroisk kamp mot en overlegen fiende da alle forråd og all proviant er uttømt. Kl. 22, den 29. oktober, ble siste skudd løsnet i byen, og general Bers polske hjemmestyrker kapitulerte. Russerne har brutt gjennom Rigas ytre forsvars-linjer. Det meldes at russiske styrker har gått i land på Dags i Riga-bukten. - I Nord-Finnland har finnene åpnet et framstøt mot Rovaniemi, hovedkvarter for den tyske øverstkommanderende. Etter å ha befrikket Tornedå rykker finnene nå mot Kem, den siste tyske havn ved den Bøtniske bukt.

Italia. 5. arme har hatt ny framgang på midt-fronten og har inntatt byen Monchidoro på veien fra Firenze til Bologna.

Balkan. Britiske styrker har okkupert Kytera S for Peloponnes, og andre allierte styrker skal nå gå i land på Ereta.